

Departamento di
Enseñansa Aruba

Beroepsgerichte Keuzedeel
voor het Arubaanse Beroepsonderwijs

Mensen met niet-aangeboren hersenenletsel

behorend bij één of
meerdere kwalificaties

Code
K0067

Geldig vanaf
Augustus 2021

Keuzedelen

Aan elke kwalificatie zijn keuzedelen verbonden. Met keuzedelen kan de deelnemer zijn vakmanschap verbreden of verdiepen. Een keuzedeel vergroot de arbeidsmarktkansen van de deelnemer of vergemakkelijkt de doorstroom naar een vervolgstudie. Er zijn beroepsgerichte keuzedelen die verbonden zijn aan een of meerdere kwalificaties, en er zijn ook sectoroverstijgende keuzedelen, die beschikbaar zijn voor alle kwalificaties. Deze sectoroverstijgende keuzedelen zijn gericht op vervolgonderwijs en of verbreding.

De keuzedelen die verbonden zijn aan bepaalde kwalificaties staan aangegeven in het desbetreffende beroepskwalificatiedocument (BKD). De keuzedelen maken geen deel uit van de kwalificatie, maar zijn er wel aan gekoppeld en vormen als het ware een 'plus' op het diploma.

De BKD's en alle beschikbare keuzedelen zijn te vinden op www.ea.aw.

Ontwikkeld door: DEA, afd. Curriculum
Gelegitimeerd door: de Minister van Onderwijs
Op: .....

1. Algemene informatie

D1: Mensen met niet-aangeboren hersenletsel
Studielast
240
Wettelijke beroepsvereisten
Nee
Certificaten
<p>Ja, door ABO-certificaat te koppelen aan keuzedelen wordt de waarde en herkenbaarheid voor de arbeidsmarkt vergroot.</p> <p>Dit verdiepende keuzedeel is ter ondersteuning van specifieke doelgroepen in de gehandicaptenzorg. Met dit certificaat kunnen ervaren beroepsbeoefenaren (die niveau 3 of 4 beheersen) zich verder verdiepen in de doelgroep/omgeving waarin zij werkzaam zijn. Het werkveld heeft behoefte aan deze gespecialiseerde werknemers, zodat specifieke doelgroepen beter ondersteund worden.</p>
Behorend bij kwalificaties
<p>Dit is een beroepsgerichte keuzedeel en is verbonden aan de volgende kwalificatie(s):</p> <p>Bij het BKD Verzorgende IG (NL Crebo 23268)</p> <ul style="list-style-type: none">
• Verzorgende IG (NL-Crebonr. 25656.) ABO-kwalificatie niveau 3 <p>Bij het BKD MBO Verpleegkundige N-4 (NL-Crebonr. 23267)</p> <ul style="list-style-type: none">
• MBO Verpleegkundige (NL-Crebonr. 25655), kwalificatieniveau 4
Toelichting
<p>Voor het ondersteunen van de specifieke doelgroep cliënten met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) zijn aanvullende competenties vereist die niet zijn verwerkt in de kwalificatiedossiers Maatschappelijke Zorg, Mbo-Verpleegkundige en Verzorgende-IG. Voor het ondersteunen van de specifieke doelgroep cliënten met niet-aangeboren hersenletsel zijn in het keuzedeel de volgende onderwerpen opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt;
- Begeleiden van de NAH-cliënt en naastbetrokkenen bij verliesverwerking;
- Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt;
- Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt. <p>Relevantie van het keuzedeel</p> <p>Voor het ondersteunen van de specifieke doelgroep cliënten met niet-aangeboren hersenletsel (NAH) zijn aanvullende competenties vereist die niet zijn verwerkt in de kwalificatiedossiers Maatschappelijke Zorg, Mbo-Verpleegkundige en Verzorgende-IG. Door het volgen van het keuzedeel worden de kansen op de arbeidsmarkt vergroot doordat een beginnend beroepsbeoefenaar door het volgen van het keuzedeel breder inzetbaar is in de gehandicaptenzorg.</p> <p>Beschrijving van het keuzedeel</p> <p>Voor het ondersteunen van de specifieke doelgroep cliënten met niet-aangeboren hersenletsel zijn in het keuzedeel de volgende onderwerpen opgenomen:</p> <ul style="list-style-type: none">
- Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt;
- Begeleiden van de NAH-cliënt en naastbetrokkenen bij verliesverwerking;
- Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt;
- Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt. <p>Branchevereisten: Nee</p> <p>Aard van keuzedeel: Verbredend</p>

2. Uitwerking

D1-K1: Begeleiden van NAH-cliënten in de gehandicaptenzorg

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt regelmatig alleen in complexe situaties en moet volgens protocol kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Zij* beschikt over kennis en vaardigheden om NAH-cliënten op deskundige wijze ondersteuning** te bieden en om in (probleem)situaties creatief oplossingen te bedenken. Haar werkzaamheden kunnen wisselen van aard en ze moet haar handelen dan ook snel kunnen aanpassen en zo nodig in overleg met collega's doelgericht veranderingen in de ondersteuning voor NAH-cliënten kunnen doorvoeren. Zij ondersteunt collega's en stagiaires en begeleidt hen bij hun werkzaamheden.

* Waar zij staat wordt ook hij bedoeld.

** Ondersteunen is een breed begrip waarmee zowel begeleiden, motiveren, coachen, enthousiasmeren, activeren, sturen, ondersteunen als zorg overnemen wordt bedoeld.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt solistisch of in teamverband. Zij werkt zelfstandig, lost knelpunten creatief op en zo nodig bespreekt ze knelpunten en oplossingen met het multidisciplinaire team of een leidinggevende. Zij behartigt de belangen van de NAH-cliënten. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden met betrekking tot de ondersteuning van NAH-cliënten. Zij werkt bij de uitvoering van haar werkzaamheden onder regie en eindverantwoordelijkheid van het (Multi)disciplinaire team of van een leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van de werking van het brein
  - heeft kennis van de oorzaken en vormen van hersenletsel
  - heeft kennis van de psychische, fysieke en sociale gevolgen van het hersenletsel
  - heeft kennis van de gevolgen van het hersenletsel voor het functioneren van de NAH-cliënt en zijn omgeving
  - heeft kennis van de invloed van persoons- en omgevingsfactoren op het functioneren en het gedrag van de NAH-cliënt
  - heeft kennis van rouwverwerkingsprocessen in combinatie met beperkingen als gevolg van hersenletsel
  - heeft kennis van ziekte-inzicht van NAH-cliënten
  - heeft kennis van de knip in de levenslijn
  - heeft kennis van het disharmonische profiel
-
- kan ondersteuningsmethodieken bij NAH-cliënten toepassen
  - kan communicatiemethodieken bij NAH-cliënten toepassen
  - kan voorlichtingstechnieken toepassen
  - kan wet- en regelgeving t.a.v. NAH-cliënten toepassen

D1-K1-W1: Inventariseren van de (nieuwe) mogelijkheden, wensen en behoeften van de NAH-cliënt

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar maakt een netwerkanalyse en brengt, zo mogelijk samen met de NAH-cliënt en naastbetrokkenen*, de situatie en persoonlijkheid van de NAH-cliënt voor het hersenletsel in kaart. Zij gaat na of de leefstijl en het gedrag van de NAH-cliënt zijn veranderd door het hersenletsel. Zij schat in wat de NAH-cliënt kan en helpt hem met het verwoorden van realistische mogelijkheden, behoeften en wensen. Zij overlegt met collega's over de mogelijkheden en de ondersteuningsbehoefte van de NAH-cliënt en geeft opgedane informatie door aan het (multi)disciplinair team. Zij stelt in samenspraak met de NAH-cliënt, naastbetrokkenen en het multidisciplinair team het cliëntdossier op. Zij blijft alert op veranderingen bij de NAH-cliënt en past zo nodig de ondersteuning hierop aan in overleg met collega's.

* De term naastbetrokkenen wordt gebruikt voor mantelzorgers en vrijwilligers, ouders, verzorgers, familie, vrienden, wettelijke vertegenwoordigers, naastbetrokkenen en directe naasten.

Resultaat

De ondersteuning van de NAH-cliënt sluit aan op zijn mogelijkheden, wensen en behoeften.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- bouwt met een open houding een professionele band op met de NAH-cliënt;
- bekijkt nauwgezet de wensen en behoeften van de NAH-cliënt in relatie tot zijn mogelijkheden;
- trekt logische conclusies uit de beschikbare gegevens over de NAH-cliënt;
- stemt tijdig de ondersteuningsbehoefte en werkzaamheden af met collega's;
- formuleert met collega's tijdig de (gewijzigde) doelen van de NAH-cliënt voor of in het cliëntdossier.

De onderliggende competenties zijn: Aandacht en begrip tonen, Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Analyseren, Op de behoeften en verwachtingen van de "klant" richten

D1-K1-W2: Begeleiden van de NAH-cliënt en naastbetrokkenen bij de verliesverwerking

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ondersteunt de NAH-cliënt bij het accepteren dat zijn leven verandert is na het hersenletsel en hij niet meer 'de oude' is. Zij helpt de NAH-cliënt om het verlies te verwerken. Zij ondersteunt de NAH-cliënt bij het maken van nieuwe keuzes op basis van zijn wensen en de mogelijkheden die er nog zijn. Zij informeert naastbetrokkenen over zowel de mogelijkheden als de beperkingen van de NAH-cliënt en ondersteunt naastbetrokkenen bij hun rouwverwerking. Zij leert naastbetrokkenen om te gaan met de nieuwe leefstijl en het nieuwe gedrag van de NAH-cliënt en stimuleert het contact tussen de NAH-cliënt en naastbetrokkenen.

Resultaat

De NAH-cliënt en naastbetrokkenen hebben passende ondersteuning gekregen bij het accepteren van het verlies.

D1-K1-W2: Begeleiden van de NAH-cliënt en naastbetrokkenen bij de verliesverwerking

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- ondersteunt de NAH-cliënt doeltreffend bij het accepteren van verlies;
- toont duidelijk betrokkenheid bij de problemen en vragen van de NAH-cliënt en naastbetrokkenen;
- adviseert de NAH-cliënt en naastbetrokkenen helder over omgaan met verlies en het onderhouden van een goede relatie;
- motiveert de NAH-cliënt en naastbetrokkenen adequaat om contact met elkaar te houden.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Aandacht en begrip tonen

D1-K1-W3: Omgaan met het disharmonische profiel van de NAH-cliënt

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar observeert het gedrag van de NAH-cliënt binnen verschillende situaties en geeft haar observaties door. Zij bekijkt per situatie wat de NAH-cliënt wel en wat hij niet kan en past haar ondersteuning aan op zijn ziekte- inzicht, mogelijkheden en niveau binnen de specifieke context. Zij biedt de NAH-cliënt structuur en creëert de benodigde randvoorwaarden, zodat hij zich zo mogelijk verder kan ontwikkelen. Zij laat de NAH-cliënt zo veel mogelijk zelf de regie voeren. Zij interpreteert het gedrag van de NAH-cliënt en onderneemt zo nodig actie. Zij signaleert wanneer de NAH-cliënt over zijn eigen grenzen heen dreigt te gaan en speelt hier op in om dit te voorkomen. Wanneer de NAH-cliënt over zijn grenzen is gegaan, bespreekt ze met hem oplossingen om dit in het vervolg te voorkomen.

Resultaat

De ondersteuning van de NAH-cliënt sluit aan bij zijn disharmonische profiel.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- geeft de NAH-cliënt correcte informatie over zijn mogelijkheden;
- schept effectief kansen en mogelijkheden voor de NAH-cliënt om zijn ontwikkeling te behouden of zich verder te ontwikkelen;
- past de ondersteuning van de NAH-cliënt flexibel aan bij veranderingen rondom de zelfredzaamheid van de NAH-cliënt.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Omgaan met verandering en aanpassen

D1-K1-W4: Omgaan met ontremd gedrag van de NAH-cliënt

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar relateert het gedrag van de NAH-cliënt aan het hersenletsel en maakt een onderscheid tussen de persoon en het gedrag van de NAH-cliënt. Zij bewaakt haar eigen grenzen bij het omgaan met de NAH-cliënt. Zij signaleert ontremd gedrag en onderneemt actie. Zij herkent risicovolle of moeilijke situaties voor de NAH-cliënt, bereidt hem hierop voor en ondersteunt hem tijdens deze situaties. Zij informeert collega's over mogelijk ontremd gedrag van de NAH-cliënt en bespreekt hoe ze hier het beste mee om kunnen gaan. Zij informeert naastbetrokkenen over mogelijk ontremd gedrag van de NAH-cliënt en bespreekt hoe ze hier het beste mee om kunnen gaan. Zij herkent spanningen of conflicten tussen de NAH-cliënt en zijn omgeving en zoekt samen met hen naar oplossingen.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar gaat professioneel om met ontremd gedrag van de NAH-cliënt.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- reageert duidelijk en adequaat op ontremd gedrag van de NAH-cliënt;
- houdt zich bij ontremd gedrag consequent aan de richtlijnen van de organisatie;
- zoekt actief oplossingen om te voorkomen dat de NAH-cliënt grenzen overschrijdt;
- gaat steeds open het contact aan met de NAH-cliënt.

De onderliggende competenties zijn: Begeleiden, Instructies en procedures opvolgen, Met druk en tegenslag omgaan

